

Bölüm 4: Değişkenler

Mikroişlemciler

- Bir değişken, bir bellek konumunu temsil eder.
- Programcı için, var1 değişkeninin
 - 5A73:235B adresi yerine kullanılması çok daha kolaydır.
- Derleyici iki tür değişkeni destekler.
 - BYTE: Bir bayt (8 bit) değerini temsil eder.
 - name DB value (*Define Byte*).
 - WORD: Bir sözcük (16 bit) değerini temsil eder.
 - name DW value (*Define Word*).
- counter DB 10h (counter adında bir BYTE değişkeni).
- sum DW 0FFFFh (sum adında bir WORD değişkeni).

- Değişken adları,
 - harfle başlamalıdır,
 - sonrasında harf veya rakam kombinasyonları içerebilir.
- İsim belirtilmeyen değişkenler,
 - isim belirtilmemiş olabilir ancak bir adresleri vardır.
- Herhangi bir sayısal değer (ikili, onlu, onaltılı) alabilir.
- İlk değer atanmamış değişkenler için "?" sembolü kullanılır.


```
ORG 100h
```

MOV AL, var1 ; AL, var1 değişkeninin değerini alır.

MOV BX, var2 ; BX, var2 değişkeninin değerini alır.

RET ; Programı sonlandırır.

VAR1 DB 7 ; BYTE türünde var1 değişkeni, değeri 7.

var2 DW 1234h ; WORD türünde var2 değişkeni, değeri 1234h.

Disassemble from: memory (1K) at: 0B56 : |0100 0B56 : 0100 [00108h] BX, [00109h] MOV **|**0102: 01 001 RET POP ES 030 XOR AL, 012h 001 [BX + SI], AL[BX + SI], AL[BX + SI], AL 018SI], AL 000 |010B: [BX + SI], AL |010C: 000 [BX + SI], AL|010D: 000 SI], AL |010E: 000 000 [BX + SI], AL 000 BX + SI], AL 00 000 [BX + SI], AL<u> โด112:</u> аа ааа ADD [BX + SI], AL variables

Örnek Kod

- Derleyici,
 - Kaynak kodu bir dizi bayta dönüştürür.
 - Değişken adlarını bellek konumlarıyla değiştirir.
 - Büyük-küçük harfe duyarsızdır ("VAR1" ve "var1" aynı değişken).
- COM dosyaları yüklendiğinde DS, CS yazmacının değerini alır.
- Bağıl konum (offset), bellek konumunun başlangıcından olan kaydırmadır.
- VAR1'in bağıl konumu 0108h, tam adresi 0B56:0108'dir.
- var2'nin bağıl konumu 0109h, tam adresi 0B56:0109'dur.
 - WORD türünde olduğu için 2 BYTE kaplar.
 - Düşük bayt düşük adreste saklanır, 34h, 12h'den önce yer alır.

ORG 100h Direktifi

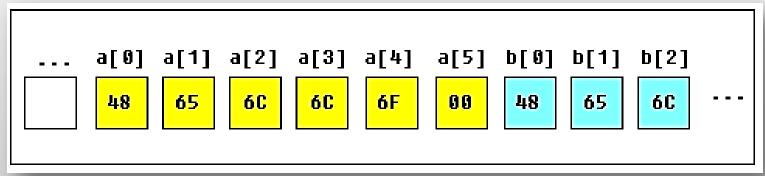

- Derleyiciye yürütülebilir dosyanın yükleneceği adresi söyler.
 - Değişken adları bellek adresleriyle değiştirilirken dikkate alınır.
- COM dosyalarında kullanılır.
- İşletim sistemi, CS'nin ilk 256 baytında programla ilgili bazı verileri tutar.
 - Komut satırı parametreleri gibi bilgiler bu alanda saklanır.
- EXE dosyaları 0000 ofsetinde yüklenir ve
 - Değişkenler için özel bir kesim (segment) kullanır.
- Direktifler, gerçek makine koduna dönüştürülmez.

Diziler

- Diziler, değişken zincirleri olarak düşünülebilir.
- Diziler, ardışık bellek konumlarında saklanan veri gruplarıdır.
- Tırnak içindeki metin otomatik olarak bayt dizisine dönüştürür.
- Dizi elemanlarına bellek adresi üzerinden erişilebilir.
- a DB 48h, 65h, 6Ch, 6Ch, 6Fh, 00h
- b DB 'Hello', 0.

Diziler

- Dizinin herhangi bir elemanına,
 - Köşeli parantez kullanarak erişilebilir.
 - Örneğin: MOV AL, a[3]
 - Bellek indis yazmaçları BX, SI, DI, BP kullanarak erişilebilir.
 - Örneğin: MOV SI, 3 ve MOV AL, a[SI]
- Büyük bir dizi tanımlamak için DUP işleci kullanılır.
 - number DUP (value(s))
 - c DB 5 DUP(9) \rightarrow c DB 9, 9, 9, 9
 - d DB 5 DUP(1, 2) → d DB 1, 2, 1, 2, 1, 2, 1, 2, 1, 2
- DW dizi tanımlamak için kullanılamaz.!

- LEA ve OFFSET, değişkenin adresini almak için kullanılır.
- LEA, indisli değişkenlerin adresini almak için de kullanılabilir.
- Değişkenin adresi, prosedüre parametre geçirmek için çok kullanışlıdır.


```
ORG 100h
                         ; VAR1 değerini AL yazmacına kopyala.
MOV
       AL, VAR1
                         ; VAR1 adresini BX yazmacına kopyala.
LEA
       BX, VAR1
       BYTE PTR [BX], 44h; VAR1 değerini güncelle.
MOV
                         ; VAR1 değerini AL yazmacına kopyala.
MOV
       AL, VAR1
RET
VAR1
       DB
           22h
END
```



```
ORG 100h
                        ; VAR1 değerini AL yazmacına kopyala.
       AL, VAR1
MOV
       BX, OFFSET VAR1 ; VAR1 adresini BX yazmacına kopyala.
MOV
       BYTE PTR [BX], 44h; VAR1 değerini güncelle.
MOV
                        ; VAR1 değerini AL yazmacına kopyala.
MOV
       AL, VAR1
RET
VAR1
       DB
           22h
END
```


- LEA BX, VAR1 ve MOV BX, OFFSET VAR1 aynı makine koduna derlenir:
 - MOV BX, num
 - num, değişkenin bağıl konum değerinin 16 bitlik temsili.
- Sadece BX, SI, DI, BP yazmaçları köşeli parantez içinde kullanılabilir.
- LEA (Load Effective Address), değişkenin adresini yazmaca yükler.
- OFFSET, değişkenin bağıl konum değerini sağlar.

- Değişkenlere benzer.
- Ancak program derlendiğinde var olurlar.
- Bir sabitin değeri tanımlandıktan sonra değiştirilemez.
- Sabitler, programın farklı bölümlerinde aynı değerin kullanılmasını sağlar.
- Sabit tanımlamak için EQU direktifi kullanılır:
 - name EQU <herhangi bir ifade>.
 - k EQU 5
 - MOV AX, k


```
jmp start
```

value1 DW 10 ; İki byte'lık bir değişken tanımlama

value2 DW 0 ; İkinci bir değişken tanımlama

start:

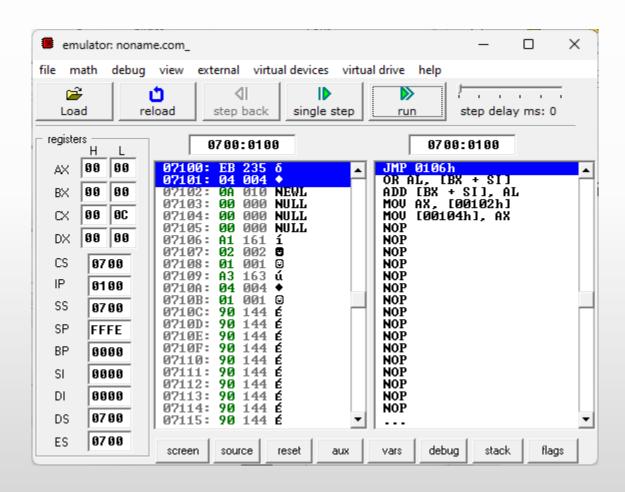
MOV AX, value1 ; value1 değişkeninin değerini AX yazmacına taşı

MOV value2, AX ; AX yazmacındaki değeri value2 değişkenine taşı

end start

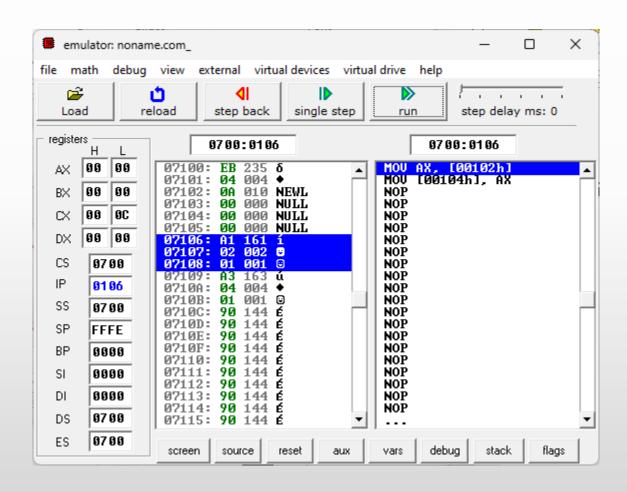

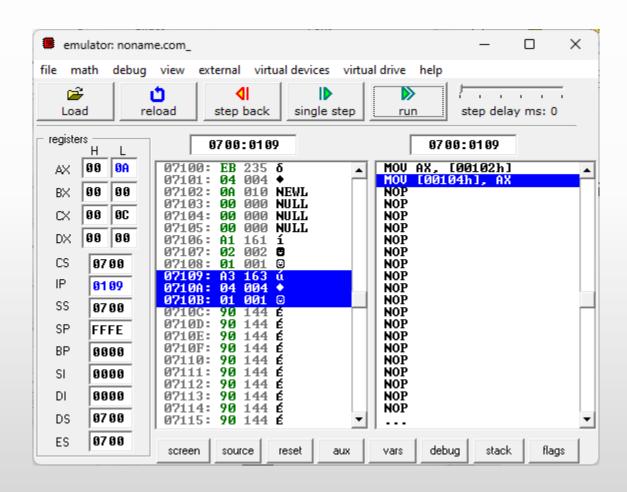

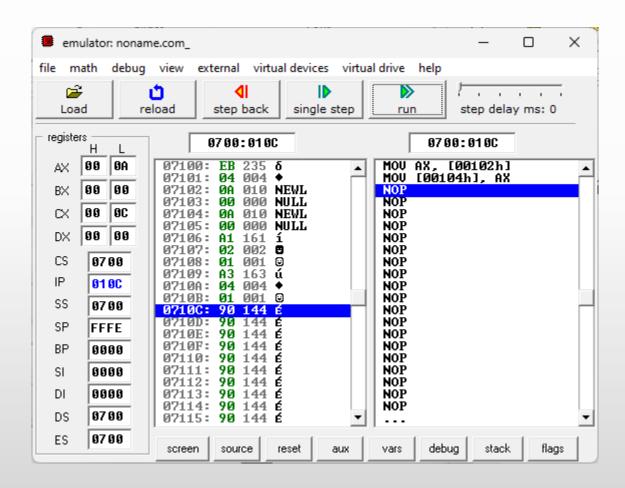

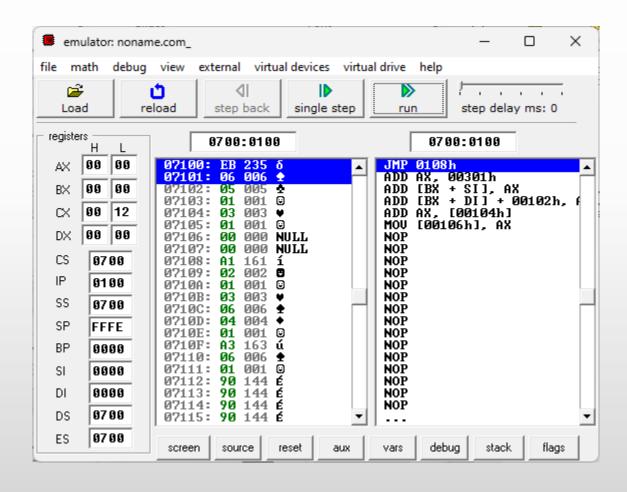


```
imp start
  value1 DW 105h
                      ; İki byte'lık değişken tanımla, başlangıç değeri 105h
                      ; İkinci bir değişken tanımla
  value2 DW 103h
  result DW? ; Sonucu saklayacak değişken, başlangıç değeri belirsiz (?)
start:
  MOV AX, value1 ; value1 değişkeninin değerini AX yazmacına yükle
  ADD AX, value2 ; value2 değişkeninin değerini AX yazmacına ekle
  MOV result, AX; AX yazmacındaki değeri result değişkenine taşı
end start
```

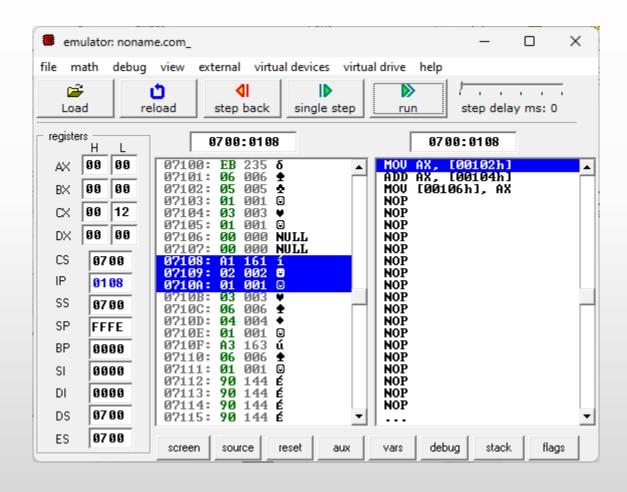

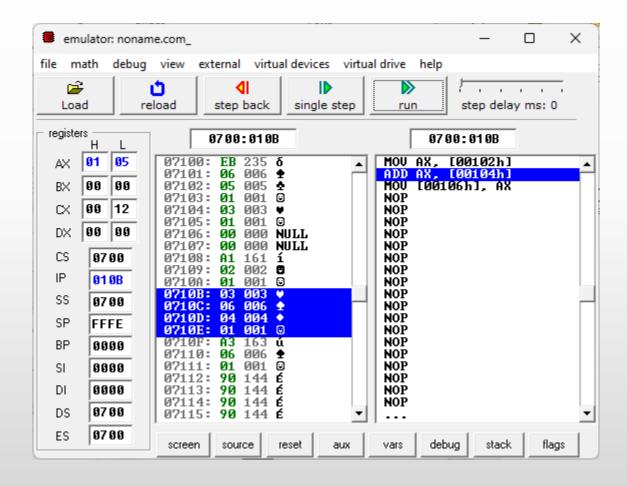

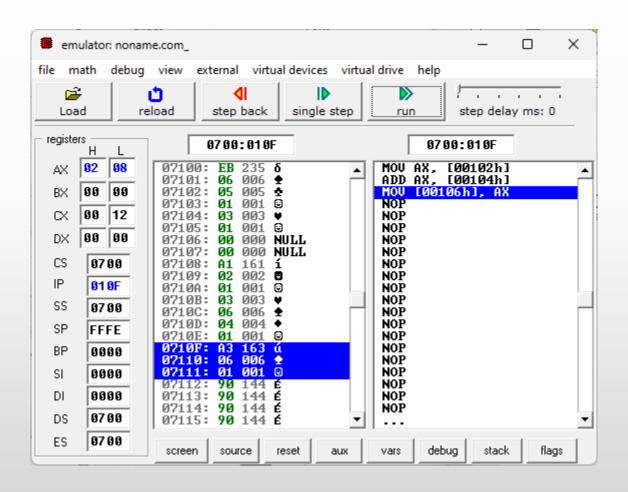

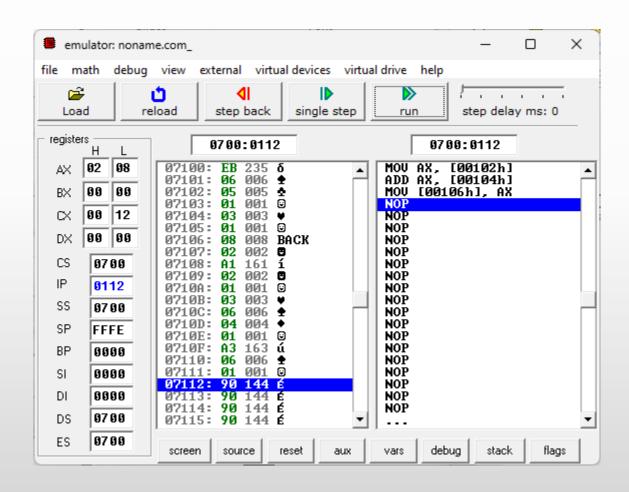

Random Access N	Memory .			– 🗆 X
0700:0100	update	⊙ table	C list	
0700:0100 EB 0700:0110 06 0700:0120 90 0700:0130 00 0700:0140 00 0700:0150 00 0700:0160 00	06 05 01 03 01 90 90 90 90 90 90 90 00 00 00 00 00 00 00 00	9 90 90 90-90 9 9 90 F4 00-00 0 9 00 00 00-00 0 9 00 00 00-00 0 9 00 00 00-00 0 9 00 00 00-00 0	02 01 03 06 04 01 A3 70 70 70 70 70 70 70 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00	δ±±©¥©. BíB©¥±+© ±©ééééééééééé ééééé ſ

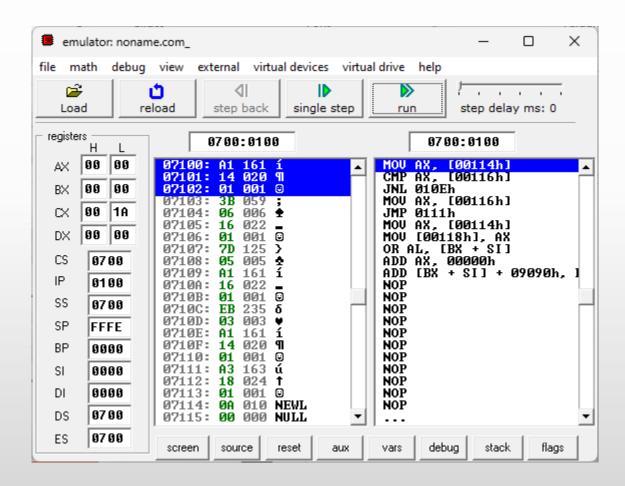


```
START:
```

```
MOV AX, value1 ; Birinci değişkenin değerini AX yazmacına yükle
  CMP AX, value2 ; AX yazmacındaki değeri ikinci değişken ile karşılaştır
  JGE greater_or_equal; value1, value2'den büyük veya eşitse atla
  MOV AX, value2 ; İkinci değişkenin değerini AX yazmacına yükle
  JMP store_max ; Karşılaştırma sonrası büyük değeri saklayan kısma atla
greater_or_equal:
  MOV AX, value1 ; Birinci değişkenin değerini AX yazmacına yükle
store max:
  MOV max_value, AX ; AX yazmacındaki değeri max_value değişkenine taşı
  value1 DW 10 ; Birinci değişken, başlangıç değeri 10
  value2 DW 5 ; İkinci değişken, başlangıç değeri 5
  max_value DW?; Büyük değeri tutacak değişken, ilk değeri belirsiz (?)
END START
```

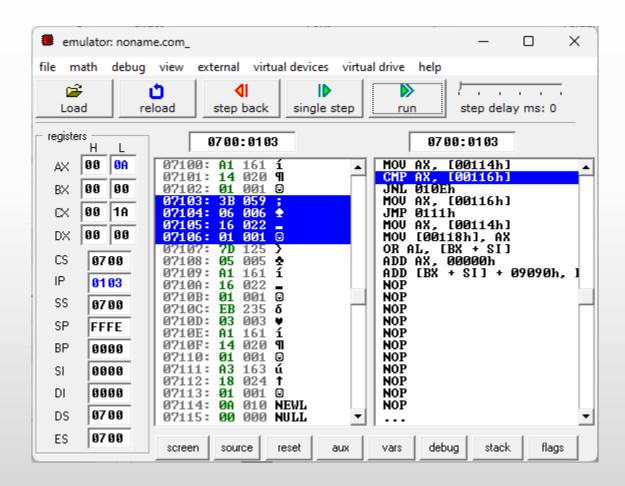

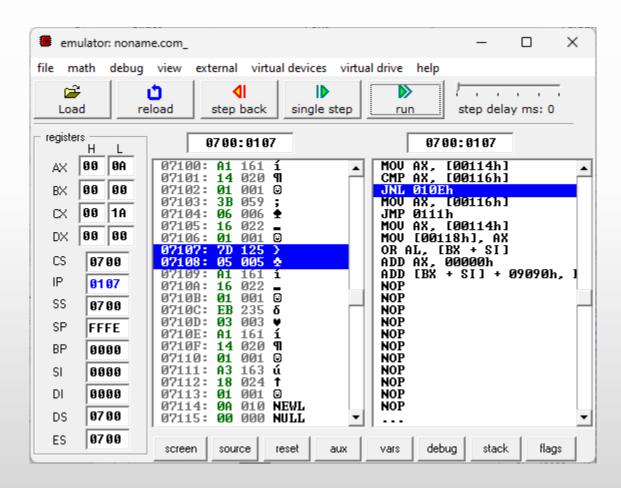

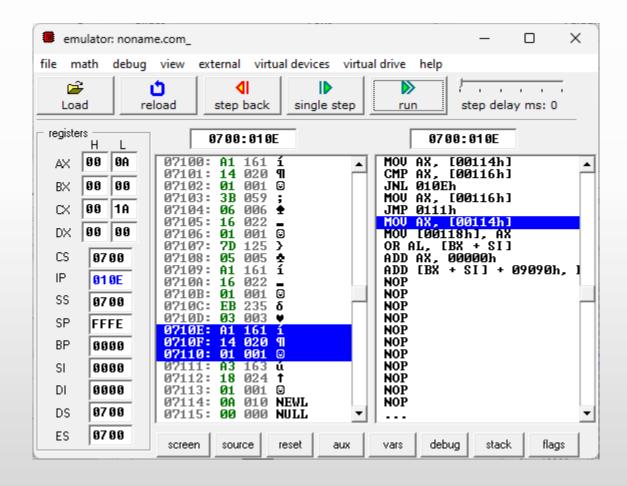

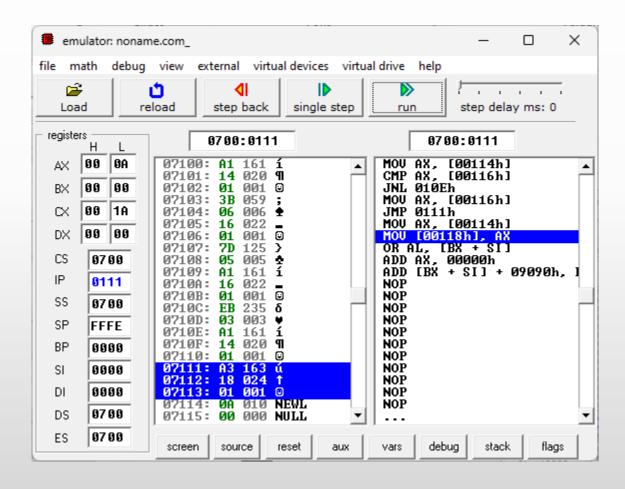

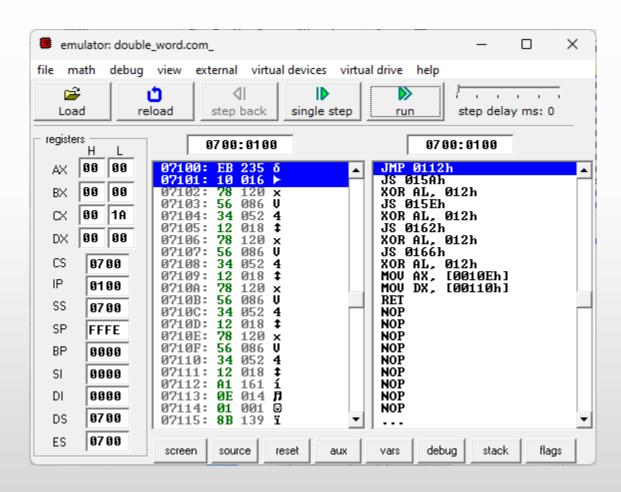


```
jmp start
mydouble dd 12345678h; double word değişken tanımlama
mywords dw 5678h; 2 ayrı word değişken tanımlama
         dw 1234h
mybytes db 78h; 4 ayrı byte değişken tanımlama
         db 56h
         db 34h
         db 12h
data dd 000100100011010001011001111000b; 32 bits
start: ; double word değişkeni dx:ax 'e yükle
 mov ax, data
 mov dx, [data+2]
```

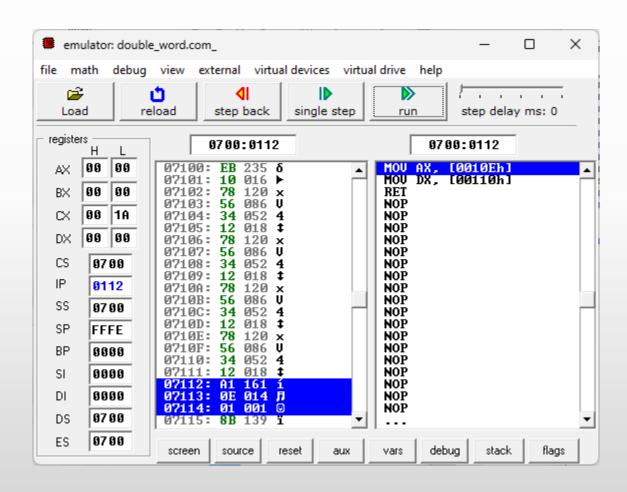

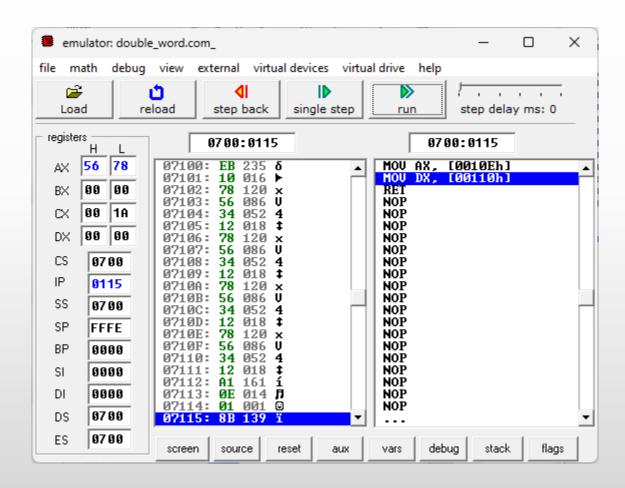

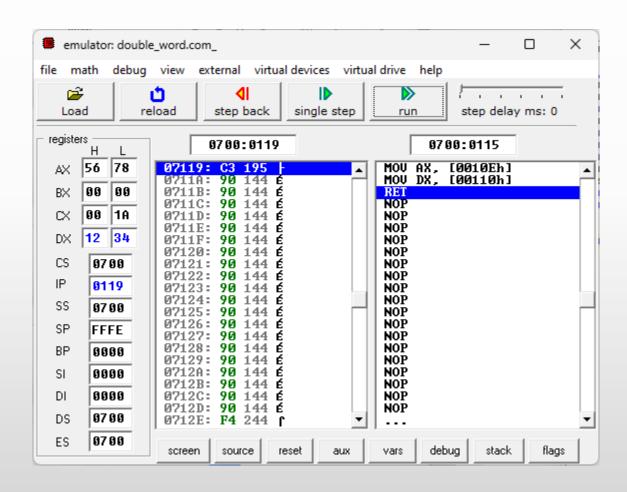

SON